

Algemene informatie en jaarcijfers 2020

BAK, basis voor actuele kunst

Naam: Stichting BAK, basis voor actuele kunst
RSIN: 800455484
Adres: Pauwstraat 13a
3512 TG Utrecht

Instellingsgegevens

Stichting BAK, basis voor actuele kunst is statutair gevestigd te Utrecht en heeft ten doel het stimuleren en bevorderen van een beeldende kunstklimaat in Utrecht en het ondersteunen van de hedendaagse kunst in het algemeen.

BAK is een *basis* voor actuele kunst die actief bijdraagt aan de wereld waar het gaat om urgente vraagstukken als migratie, technologie en klimaat. Op dit snijvlak van kunst en maatschappij brengt BAK kunst, wetenschap en maatschappelijke actie – denken, verbeelden en doen – samen, om met haar publiek de wereld anders vorm te geven.

Artistieke kwaliteit gaat bij BAK hand in hand met daadwerkelijke impact in de samenleving.

Dit doet BAK door publieke programmering te combineren met onderzoek, productie, talentontwikkeling, gemeenschappelijk leren, onderwijs, kennisdeling en presentaties. Voor BAK is samenwerken uitgangspunt en leidraad. De transdisciplinaire projecten worden lokaal vormgegeven en zijn wereldwijd agenderend.

BAK is in Nederland het enige kunstinstituut dat de functies van presentatie-instelling en postacademische instelling verenigt.

Fiscale positie

BAK heeft sinds 1 januari 2008 de ANBI-status en is sinds 1 januari 2012 officieel een Culturele Instelling.

Bestuur/Directie – nevenfuncties

M. Hlavajova, algemeen/artistiek directeur
Aanstelling sinds 2000, bestuurder sinds 2014

Nevenfuncties:

Lid Raad van Advies Piotr Piotrowski Center for Research on East-Central European Art
(2017–heden)

Lid Raad van Toezicht European Cultural Foundation (2013–heden)

Lid Raad van Advies Bergen Assembly (2012–heden).

E.S. Postema, zakelijk directeur
Aanstelling sinds maart 2018

Nevenfuncties:

Bestuurslid Stichting Cappella Amsterdam (2018–heden)

Penningmeester Bestuur Stichting Pynarello (2018–heden)

Penningmeester Bestuur Stichting Radio Antiqua (2018–heden)

Bestuurslid De Zaak Nu (2019–heden)

Raad van Toezicht

N.L. Jouwe, voorzitter

Aangetreden in 19 november 2018, einde eerste termijn 18 november 2021

Nevenfuncties:

Voorzitter Stichting Mama Cash (2018–heden)

Bestuurslid Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (2013–heden)

F. W. A. Korsten

Aangetreden 15 november 2017, einde eerste termijn 14 november 2020. Aanvang tweede
termijn 15 november 2021

Nevenfuncties:

Geen relevante nevenfuncties

S.G.S. Mangoendinomo (auditcommissie)

Aangetreden 29 januari 2020, einde eerste termijn 28 januari 2023

Nevenfuncties:

Bestuurslid Stichting Pensioenfonds UWV (2017-heden)

Secretaris MR Klein Amsterdam (2019-heden).

M.S.J. Top (auditcommissie)

Aangetreden in 2018, einde eerste termijn 22 januari 2021

Nevenfuncties:

Lid Raad van Commissarissen Innova GGZ (2020-heden)

K.E. Watson

Aangetreden in 24 september 2019, einde eerste termijn 23 september 2022

Nevenfuncties:

Bestuurslid Lutfia Rabbani Foundation, Den Haag (2019–heden)

Cultural Leader in Residence, Cultural Leadership Research Master Programme, Universiteit
Groningen (2017–heden)

C. J. M. Zijlmans

Aangetreden 16 december 2015, einde tweede termijn 15 december 2021

Nevenfuncties:

Voorzitter Bestuur Hulsewé-Wazniewski Stichting (2016–heden)

Lid Raad van Toezicht Bonnefantenmuseum, Maastricht (2015–heden)

Voorzitter stadscuratorium Lucas van Leyden Fonds, Gemeente Leiden (2020-heden)

Lid Commissie Collectie Nederland, Raad voor Cultuur (2020-heden)

Presentatie, onderzoek en talentontwikkeling

Voor de hele culturele sector was 2020 een jaar dat radicaal anders zou verlopen dan iedereen vooraf had bedacht. Dat gold uiteraard ook voor BAK. Met lockdowns, thuiswerken, gedeeltelijke openstelling en toch weer sluiting werd een groot beroep gedaan op ieders flexibiliteit en uithoudingsvermogen. Waar in de eerste maanden van het jaar activiteiten nog heel even volgens planning konden doorgaan, werd het grootste deel van het jaar gekenmerkt door onzekerheid en uitblijven van perspectief.

Desondanks heeft bij BAK een behoorlijk deel van het programma met veel creativiteit toch nog doorgang kunnen vinden. Deels in aangepaste vorm in de fysieke ruimte, deels online en ook de 'hybride' vorm deed zijn intrede. Daarvoor is het pand aangepast aan de situatie en wordt het team getraind in het online faciliteren van programma. De organisatie en programmering van presentaties en activiteiten kostte veel tijd en energie die meer dan eens ook nog voor niets bleek te zijn geweest. Toch heeft deze crisis tevens geleid tot de ontwikkeling van belangrijke nieuwe programma's en nieuwe vormen van programma's die ook voor de langere termijn onder verschillende omstandigheden houdbaar blijven.

De voorlopige constatering is dat een deel van de programmering ook online zinvol is en zelfs wereldwijd mensen bereikt die normaal gesproken minder directe toegang zouden hebben tot BAK. Voor een ander deel van de programmering, met name presentaties en activiteiten gerelateerd aan de *civic praxis* van BAK is het noodzakelijk om in de fysieke ruimte te kunnen presenteren en samen te kunnen komen wat onder deze omstandigheden grotendeels onmogelijk was.

Presentatie

BAK heeft in 2020 de programmaliijn *Propositions for Non-Fascist Living* (2017–heden) verder geïntensiveerd; hoe creëren we actief een wereld zonder fascisme in het hier en nu. Dit kwam tot uiting in presentaties, artistiek onderzoek, discours, productie van nieuw werk, publicaties, internationale activiteiten, talentontwikkeling en educatie. Hieronder worden een aantal kernactiviteiten uitgelicht.

Presentaties en publiek programma

Trainings for the Not-Yet

Het jaar 2020 begon bij BAK met de slotweken van het grootschalige programma *Trainings for the Not-Yet* dat werd samengesteld door kunstenaar en BAK 2018/2019 Fellow Jeanne van Heeswijk, BAK en meer dan zestig (inter)nationale kunstenaars, (lokale) partners en communities.

In deze eerste weken van 2020 was het presentatieprogramma nog te zien bij BAK en werd er een afsluitende trainingsweek georganiseerd met kunstenaars, deelnemers en team om conclusies en lessen te trekken uit het programma ter verdere implementatie.

What Is the City but the People?

In het Stads Kantoor van Utrecht was van het begin van het jaar tot en met 8 mei de videodocumentatie te zien van het project *What Is the City but the People?* (2018), de grootschalige performance naar een idee van kunstenaar Jeremy Deller uit 2018, evenals alle portretten van de meer dan 250 deelnemende Utrechters. Naar een idee van deelnemer Mustapha Seray Bah zijn

van alle portretten ook ansichtkaarten gemaakt die bezoekers gratis konden meenemen. Deze presentatie was gratis toegankelijk voor iedereen die een bezoek bracht aan het Stadskantoor.

Tony Cokes: To Live as Equals

Op 28 februari opende BAK het presentatieprogramma *Tony Cokes: To Live as Equals* rondom het werk van de Amerikaanse kunstenaar Tony Cokes. Dit bleek extra relevant en actueel te zijn in het jaar van de Black Lives Matter demonstraties. De presentatie, samengesteld door voormalig BAK 2018/2019 Fellow Thiago de Paula Souza, omvatte een selectie van Cokes' videowerken van de afgelopen dertig jaar. Het brengt de ontwikkeling van Cokes' unieke maatschappijkritische perspectief in beeld, en plaatst zijn veranderende relatie tot archiefmateriaal tegen de achtergrond van verschillende wereldwijd historische momenten. Vanuit die historische gebeurtenissen trekken de werken een lijn naar het heden, waarin systemisch geweld en steeds complexere vormen van maatschappelijke controle aan de orde van de dag zijn. Op welke manieren kunnen we deze schijnbaar eindeloze cyclus van ongelijkheid en onderdrukking zien en hierop reageren? En hoe zouden we die cyclus kunnen doorbreken om plaats te maken voor gelijkwaardigheid – *to live as equals*? Zijn werken onderzoeken het hedendaagse kapitalisme, kennisvorming en alledaagse vormen van fascisme door nieuwe manieren van kennisvorming en bewustwording te verkennen, waarbij hij politieke analyse combineert met het plezier van popmuziek.

Tijdens de opening ging curator/onderzoeker Irit Rogoff in gesprek met Tony Cokes over zijn werk en zijn praktijk. Dit gesprek is nog terug te zien via de digitale kanalen van BAK.

Helaas moesten de deuren op 13 maart, precies twee weken na de opening van het programma, alweer sluiten in verband met de Covid-maatregelen. De presentatie is heropend op vrijdag 16 en zaterdag 17 oktober met de bedoeling dat deze tot 31 januari 2021 te bezoeken zou zijn. De presentatie is nogmaals tijdelijk gesloten geweest tussen 3 en 18 november en op 13 december uiteindelijk voor het laatste te zien geweest i.v.m. een nieuwe lockdown die tot op het moment van schrijven nog voortduurt.

Op 16 en 17 oktober opende *Tony Cokes: To Live as Equal* voor de tweede maal met twee series van drie minilezingen over het werk van Cokes. De lezingen vonden plaats op verschillende momenten gedurende de dag in verband met de maximaal toegestane aantallen publiek en om geïnteresseerden te kunnen verspreiden.

In hetzelfde weekend vonden 's avonds twee boekpresentaties plaats. Op vrijdag werd BAK's publicatie *Deserting from the Culture Wars* gepresenteerd, met bijdragen van Maria Hlavajova, Sven Lütticken, Jonas Staal en Clara Balaguer. Op zaterdag presenteerde kunstenaar Noline van Harskamp haar boek *My Name Is Language* met bijdragen van Antonia Alampi, Avishek Ganguly, Maria Hlavajova, Canan Marasligil, Rachael Rakes en Ilse van Rijn. Deze publicatie was een onderdeel van een langlopend onderzoek waarin BAK al eerder met Van Harskamp samenwerkte, onder andere bij de presentatie *Englishes* die in 2016 te zien was bij BAK.

Beide presentaties waren voor een beperkt aantal mensen bij BAK toegankelijk en konden tegelijkertijd worden bijgewoond via een livestream.

Om het werk van Cokes toch nog voor meer mensen toegankelijk te maken, heeft BAK zijn werk ook op verschillende plekken in de openbare ruimte gepresenteerd. Het werk *c.my.skull.2. (Evil.13: Alternate Versions)* (2010) was van 16 oktober t/m 2 november te zien in de etalages van de voormalige boekhandel Broese, midden in het centrum van Utrecht, en daarna van 3 t/m 29 november in het raam van het Stadhuis eveneens in het stadscentrum. Bij hoge uitzondering was het werk *Evil.27: Selma* (2011) vanaf 11 juni 48 uur lang ook te bekijken via de website van BAK.

Door de verschillende lockdowns en andere maatregelen hebben helaas lang niet alle geplande activiteiten in het kader van *Tony Cokes: To Live as Equals* plaats kunnen vinden. Bezoeken van scholieren en studenten konden niet doorgaan en ook het publieke programma kon geen doorgang vinden in 2020.

De public studies editie door Tony Cokes zelf die gepland was bij BAK, heeft uiteindelijk online plaatsgevonden.

Mama Cash Festival

Van 5 t/m 8 maart werkte BAK samen met Stichting Mama Cash voor het jaarlijkse Mama Cash Festival in het kader van internationale vrouwendag op 8 maart. Tijdens dit festival wordt een podium gegeven aan feministische kunstenaars en activisten. Naast WORM in Rotterdam en het Stedelijk Museum Amsterdam was BAK dit jaar een van de partners.

BAK ontving in dit kader verschillende internationale groepen die ondersteund worden door Mama Cash en bracht hen samen met lokale kunstenaars en activisten. In verschillende bijeenkomsten, een gezamenlijk diner en workshops leerden ze van elkaar en elkaars praktijk.

Op zaterdag 7 maart vond er een speciale editie van Yallah Sabaya plaats, een avond voor vrouwen uit alle mogelijke landen en culturen om elkaar te ontmoeten, te praten en te dansen. Partners in Yallah Sabaya zijn De Voorkamer en Welkom in Utrecht.

Op zondag 8 maart werd in een uitverkocht dagprogramma – georganiseerd en samengesteld door BAK – samen met lokale en internationale kunstenaar, activisten en groepen op diverse manieren aandacht besteed aan het realiseren van veilige(re) ruimtes voor vrouwen en mensen uit de LHBTQIA+ community. Tevens waren er verschillende publieke lezingen, performances en paneldiscussies.

Op 8 maart was er ook doorlopend een presentatie te zien in de expositieruimte, samengesteld door de verschillende collectieven die te gast waren bij BAK.

European Forum for Advanced Practices (EFAP)

Op 13 en 14 maart zou het European Forum for Advanced Practices (EFAP) plaats vinden bij BAK, een zelfgeorganiseerd, internationaal gezelschap van beoefenaars, academici, en organisatoren die werkzaam zijn in de transdisciplinaire domeinen van kunst en educatie. Het doel van het forum is om na te denken over de veranderende aard van 'artistic research', als een activiteit die door praktijk aangedreven wordt en een steeds belangrijker rol speelt op het gebied van kennisproductie. Vanuit de overtuiging dat onderzoek verrijkende gevolgen kan hebben voor individuen, collectieven, instellingen en tijdelijke platformen, tracht EFAP nieuwe richting te geven aan het idee van kennisproductie door middel van kunst. De betekenis die BAK geeft aan 'geavanceerde praktijken' komt grotendeels overeen met die van EFAP, als een kunstinstelling die zich bezighoudt met vooruitblikkende, toekomstgerichte en propositionele kunst- en leerpraktijken die worden ingegeven door complexe maatschappelijke en ecologische urgenties.

Naast een aantal besloten bijeenkomsten zouden er ook twee speciale publieke programma's plaatsvinden. Helaas is er op het allerlaatste moment besloten dat het gehele programma niet door kon gaan i.v.m. de op handen zijnde lockdown.

Art Utrecht Open Weekend at Broese

In de maand juni was BAK partner in de pop-up presentatie *Open Weekend at Broese* in het voormalige pand van boekwinkel Broese in Utrecht. Dit wordt tijdelijk beheerd om leegstand te voorkomen door Stichting Art Utrecht, voor het presenteren van beeldende kunst. Tijdens deze presentatie liet BAK (de documentatie van) van het werk *Universal Anthem* (2016) zien door Société Réaliste dat door BAK georganiseerd en opgenomen is op dezelfde plek als deze presentatie. In eerste instantie zou Broese een weekend open zijn, uiteindelijk is deze presentatie de hele maand juni te zien geweest.

HKU MA Fine Art Graduation Show: If Not Now

Op 30 september opende de (verplaatste) afstudeerpresentatie *If Not Now* van de master Fine Art 2018-2020 van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht bij BAK. *If Not Now*, gecureerd door voormalig BAK 2019/2020 Fellow Katia Krupennikova, bevatte werk van Isshaq Al-Barbary, Charli Herrington, Carina Jansen, Bennet Edwin Kruit, Sinwah Lai, Sol Enae Lee, Winston Nanlohy, Gerardo Gomez Tonda, Gizem Üstüner, M.C. Julie Yu, en Jinxiao Zhou.

Terwijl de wereldwijde pandemie het dagelijks leven radicaal ontwricht heeft, verkent de presentatie de dringende noodzaak om structurele veranderingen door te voeren in de paradigma's (geografisch, politiek, institutioneel, sociaal, taalkundig en humanistisch) die de basis vormen van de hedendaagse wereld.

Naast de presentatie vonden er binnen de toegestane mogelijkheden dagelijks kleinschalige performances plaats door de studenten.

EARN conference

De European Artistic Research Network conferentie in samenwerking met de HKU zou in september plaatsvinden bij BAK, maar is verplaatst naar januari 2021.

Civic Praxis

BAK werkt onder de noemer van Civic Praxis samen met een grote verscheidenheid aan individuen, collectieven en gemeenschappen met als doel duurzame relaties op te bouwen. Het programma dat hieraan wordt verbonden, is voor een groot deel gericht op het verbinden en samenbrengen van mensen en communities. Door de Covid-crisis werd het in het grootste deel van het jaar echter moeilijk of onmogelijk om activiteiten te organiseren. Deels kon het programma op zeer kleine schaal in een andere vorm plaatsvinden bij BAK, met name gedurende de zomermaanden. Daarnaast zijn er een aantal online bijeenkomsten geweest. Bij elkaar was het echter slechts klein deel van wat oorspronkelijk was gepland.

In het programma *BAK, basis voor...* waarin we in verschillende mate van samenwerking ruimte geven aan gemeenschappen en collectieven om samen te programmeren, vond in februari de veertiende editie van het 2.Dh5 festival plaats. Tijdens dit festival gingen deelnemers in gesprek of volgden workshops over onder andere klimaat, huisvesting en migratie. Tevens was er een kleine presentatie te zien.

Vanaf half april heeft BAK de keuken beschikbaar gesteld aan de Basic Activist Kitchen (B.A.K.). Dit keukencollectief waarbij veel lokale gemeenschappen betrokken zijn, is opgericht tijdens het programma *Trainings for the Not-Yet* in samenwerking met kunstenaar Jeanne van Heeswijk. Door het sluiten van verschillende opvanglocaties, was er een gebrek aan maaltijdvoorzieningen voor bijvoorbeeld dak- en thuislozen. In samenwerking met ACU, politiek cultureel centrum in de binnenstad van Utrecht, werden bij BAK een aantal maanden lang,

tweemaal per week lunches gemaakt. Deze werden gratis uitgedeeld bij ACU aan hen die dat nodig hadden. Bij ACU zelf werden avondmaaltijden bereid met hetzelfde doel.

In de zomer en het najaar zijn een aantal kleinschalige activiteiten georganiseerd bij BAK of online met lokale collectieven en partners als De Voorkamer en Utrecht in Dialoog.

Internationale programma's

BAK heeft een intrinsiek internationaal karakter en is daarmee een gewaardeerde en gewilde partner voor het initiëren, ontwikkelen en coproduceren van internationale projecten. BAK heeft een baanbrekende en leidende rol verworven in het internationale discours op het gebied van hedendaagse kunst met grootschalige, meerjarige en geïntegreerde projecten als *Former West* (2008–2016) of *Propositions for Non-Fascist Living* (2017–heden). Ze zijn ontwikkeld binnen een groot netwerk van culturele en educatieve instellingen in Europa en daarbuiten. Voor de programmering trekt BAK internationale kunstenaars, studenten en publiek naar Utrecht. Naast de internationale programma's is het postacademische programma per definitie divers en internationaal in haar bereik. De publicaties die BAK met onder andere MIT Press uitbrengt zijn internationaal gewild en worden tevens gebruikt als onderwijsmateriaal op kunstacademies en universiteiten.

In 2020 was BAK partner in twee lopende Europese samenwerkingsprogramma's die worden gefinancierd uit EU-gelden.

FEINART (The Future of European Independent Art Spaces in a Period of Socially Engaged Art) is een PhD programma waarin Early Stage Researchers (ESR's) onderzoek doen naar de rol, impact en het distributienetwerk van 'socially engaged art'. In 2020 hebben zo'n 270 kandidaten gereageerd op een open call voor elf plekken aan vier verschillende universiteiten in Europa. Inmiddels is er een selectie gemaakt en zullen in de tweede helft van 2021 – of wanneer dat mogelijk is – vier ESR's drie maanden onderzoek doen bij BAK. Dit programma wordt gefinancierd via de Marie Skłodowska-Curie grant agreement binnen het Horizon 2020 programma van de EU.

City Rights United is een programma dat activisten en organisaties samenbrengt voor een gezamenlijke campagne voor 'stadsrechten' voor ongedocumenteerden. Het was de bedoeling dat organisaties in verschillende steden programma's zouden organiseren waar alle partners en gasten bijeen zouden komen. Net voordat de crisis in alle hevigheid losbarstte en namens BAK een gezelschap van kunstenaars, lokale communities en teamleden naar Napels zou afreizen voor een eerste bijeenkomst, is besloten om dit af te lasten. Oorspronkelijk zou het programma in december 2020 aflopen. De EU heeft echter verlenging toegestaan en een deel van de bijeenkomsten vindt nu online plaats. Dit programma wordt gefinancierd door het Europe for Citizens Programme van de EU.

Eind 2020 werd bekend dat er ook Europese subsidie beschikbaar komt voor een samenwerking geïnitieerd door de Istanbul Foundation for Culture and Arts, waar BAK partner in is. Deze heeft betrekking op samenwerking in het postacademische programma en zal in 2021 verder worden opgevolgd. Dit programma wordt gefinancierd via de regeling voor Common Cultural Heritage.

In 2020 is ook een hernieuwde samenwerking aangegaan met Haus der Kulturen der Welt, Berlijn. BAK is partner in de presentatie en bijbehorende publicatie *Education Shock. Learning, Politics and Architecture in the 1960s and 1970s*, gecureerd door Tom Holert. Hopelijk zal deze presentatie begin april 2021 openen in Berlijn.

Algemeen & artistiek directeur Maria Hlavajova gaf ook in 2020 diverse lezingen op internationale podia - in het afgelopen jaar voor een groot deel online -, onder andere bij Whitechapel Gallery, Londen en op het symposium Ecologies of Knowledge, Vilnius.

Productie nieuw werk

In 2020 heeft BAK meer dan gebruikelijk opdrachten gegeven aan kunstenaars, mede om hen te kunnen ondersteunen in deze zware tijden. Voor een deel waren dit kleinere commissies, bijvoorbeeld via het online platform *Prospections*, via bijdragen aan publicaties of deelname aan online publieke programma's.

BAK heeft ook een aantal grotere opdrachten verleend. Zo zijn er in 2020 opdrachten voor nieuw werk of uitbreiding aan een bestaand werk, verstrekt aan kunstenaars Kader Attia, Femke Herregraven, Jumana Manna en Claudia Martinez Garay. De meeste van deze werken zullen in 2021 bij BAK te zien zijn.

Daarnaast trekt BAK samen op met The Black Archives/New Urban Collective in een open call voor schrijvers en kunstenaars. Drie schrijvers en drie kunstenaars ontvangen respectievelijk €1.500,- en €6.500,- om nieuw werk te maken. Hierbij worden uitdrukkelijk kunstenaars van kleur opgeroepen om zich te melden.

Publicaties

In 2019 ging BAK een hernieuwde samenwerking aan met de prestigieuze uitgeverij MIT Press voor een serie publicaties onder de noemer *Basics* die wereldwijd zal worden gedistribueerd. Het tweede deel van deze serie verscheen in september: *Deserting from the Culture Wars* onder redactie van Sven Lütticken en Maria Hlavajova. Voor de derde publicatie *Toward the Not-Yet: Art as Public Practice* zijn in 2020 de voorbereidingen gestart, deze zal in de loop van 2021 verschijnen.

In 2020 lanceerde BAK het online publicatieplatform *Prospections* dat te bezoeken is via de website van BAK. Hier worden onder andere artikelen, interviews en video's verzameld rondom twee thema's: *Tactical Solidarities* en *How to Assemble Now*. Voor het grootste deel zijn het nieuwe opdrachten. Op deze manier fungeert *Prospections* ook als een bescheiden solidariteitsnetwerk ter ondersteuning van het werk van kunstenaars, denkers en activisten in de omgeving van BAK. Daarnaast wordt ook reeds gepubliceerd materiaal opnieuw geplaatst om context te kunnen geven aan de thema's. Het is de ambitie om dit platform in 2021 voort te zetten en verder uit te breiden.

Postacademisch programma

Het postacademische programma biedt ruimte aan intensief onderzoek, leren en een talentontwikkelingstraject voor hedendaagse kunstenaars en andere beoefenaars in het discursieve en activistische culturele veld. Binnen het postacademische programma biedt BAK plaats aan gemiddeld tien Fellows per tien maanden. Zij ontvangen daarvoor een stipendium van €1.500,- per maand.

Binnen de Nederlandse postacademische instellingen neemt BAK een unieke positie in, die die zich onderscheidt door:

- kunstenaars, theoretici en andere culturele beoefenaars bijeen te brengen met een praktijk op het snijvlak van kunst, wetenschap en cultureel activisme;
- het samenbrengen van culturele beoefenaars met een praktijk gerelateerd aan de onderzoeksthema's van BAK;

- zich ook te richten op kunstenaars met een praktijk die nog niet is gecanoniseerd of met een andere identiteit;
- de uitwisseling tussen verschillende generaties makers (Fellows variëren in leeftijd tussen de 20 en 60);
- oog voor de samenstelling van de groep waarbij naast leeftijd ook naar culturele achtergrond, gender en andere ervaringen wordt gekeken;
- de uitwisseling tussen presentatie- en postacademisch programma doordat de individuele ontwikkeling van de Fellows mede wordt gevormd door het programma van BAK en de Fellows hier tegelijkertijd mede richting aan geven;
- dat de Fellows zowel hun individuele als hun gezamenlijke praktijk ontwikkelen;
- de Fellows' Intensives deels door de deelnemers zelf worden samengesteld in lijn met *peer-to-peer learning* en gemeenschappelijk leren.

De voortdurende wisselwerking tussen presentatie-instelling en postacademische instelling heeft een enorme meerwaarde opgeleverd, zowel voor de Fellows als voor BAK als instelling. Fellows leren van het programma dat BAK presenteert, de aanwezige kennis en de experimentele omgeving, en dragen hier met hun eigen onderzoek zelf aan bij. Aan een publiek kun je op een plek laten zien dat onderzoek, talentontwikkeling, social impact, presentatie en productie met elkaar samenhangen en van elkaar afhangt.

Het BAK Fellowship is vormgegeven als een *low-residential, peer-to-peer* programma. De Fellows komen eens per zes a zeven weken een week lang samen in Utrecht voor intensieve workshops, waarbij ze worden bijgestaan door externe professionals (kunstenaars, theoretici, curatoren, etc.). Om de maand vindt daarnaast een gemeenschappelijke online sessie plaats. Maandelijks doen de Fellows verslag van de individuele voortgang van hun onderzoek, waarop ze feedback krijgen van het artistieke team van BAK. Wanneer nodig, wisselen de Fellows persoonlijk of digitaal informatie uit met de BAK curatoren en de artistiek directeur van BAK. Elke Fellow draagt minstens tweemaal per Fellowship-periode bij aan het publieke programma van BAK. De tweemaandelijks sessies worden telkens door twee Fellows georganiseerd, rondom de thema's van hun respectievelijke onderzoek. Ze krijgen hierbij de mogelijkheid om externe professionals uit hun onderzoeksgebied uit te nodigen.

Het BAK Fellowship programma wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Waar de Fellows toegang krijgen tot de faciliteiten van de HKU die nodig zijn voor hun onderzoek, wonen de MA studenten van het Fine Art programma een aantal Fellow Intensives bij. Daarnaast hebben de Fellows een aantal workshops opgezet voor de studenten evenals een mentorshipprogramma voor studenten die een thematische of conceptuele affiniteit hebben met het onderwerp.

Waar normaal gesproken de Fellows regelmatig fysiek samen komen, verliep dit in het grootste deel van 2020 radicaal anders. In februari zijn de Fellows 2019/2020 nog fysiek samengekomen bij BAK, in maart was dit echter door de Covid-maatregelen niet meer mogelijk. Alle bijeenkomsten hebben daarna zoveel mogelijk online plaatsgevonden. De crisis trok echter een zware wissel op de deelnemers, zowel in het algemeen (mentaal en financieel), als het niet meer kunnen samenkomen binnen dit programma in het bijzonder. Voor alle Fellows hebben we in deze bijzondere omstandigheden het Fellowship met vier maanden verlengd. Voor deze verlenging ontvingen zij maandelijks een stipendium van €750,-.

In september waren de omstandigheden dusdanig dat de meeste Fellows alsnog een keer een kleine week samen konden komen bij BAK. Deze laatste week werd afgesloten met een gezamenlijk radioprogramma waarin ze hun onderzoek presenteerden. Het dag vullende

programma *Propositions #12: Waves Breaking Walls - A Sonic Science Fiction Transmission* werd verdeeld in blokken van twee uur die vanwege de maatregelen voor een beperkt publiek waren te bezoeken. Tegelijkertijd werd het programma live uitgezonden via Reboot.fm in Berlijn en later ook door StrandedFM in Utrecht.

In het najaar van 2020 vond zoals al eerder gepland een korter maar intensiever programma plaats. Hiervoor werden zes internationale en negen lokale deelnemers uitgenodigd. Vooraf was reeds voorzien dat het programma voor de internationale Fellows in principe volledig online zou plaatsvinden, wat ook de realiteit bleek. Voor de Nederlandse Fellows was het programma hybride. Dat betekent dat waar mogelijk mensen op veilige afstand bij elkaar konden komen bij BAK, maar dat alle bijeenkomsten ook online te volgen waren. Om deze complexe bijeenkomsten zo waardevol mogelijk te maken, is er een online facilitator in de arm genomen en is er geïnvesteerd in verschillende digitale hulpmiddelen. De Nederlandse Fellows kwamen wekelijks bij elkaar, de internationale Fellows een maal per twee weken.

De lichte Fellows voor de periode 2019/2020 bestond uit:

- Vijf individuen of collectieven gevestigd in Utrecht en Nederland: Mijke van der Drift, performer/onderzoeker, Amsterdam; Mitchell Esajas, curator/activist, Amsterdam; Katia Krupennikova, curator, Utrecht; Urok Shirhan, kunstenaar, Nieuwegein; Joy Mariama Smith, installatie-/bewegingskunstenaar, Amsterdam.
- Vijf internationale professionals/kunstenaars: Diana McCarty, mediaproductent/media-activist, Berlijn; David Muñoz Alcántara, kunstenaar/onderzoeker, Helsinki; Oleksiy Radynski, filmmaker/schrijver, Kiev; Reem Shilleh, kunstenaar/onderzoeker, Brussel/Ramallah; Grant Watson, curator/schrijver, Londen.

De Fellows van het najaar 2020 waren:

- Negen individuen of collectieven gevestigd in Utrecht en Nederland: Yasmin Ahmed, Amsterdam; Selçuk Balamir, Amsterdam; Colored Collective, Utrecht; Triwish Hanoeman, Utrecht; Aylin Kuryel, Amsterdam; Grace Lostia, Utrecht; Mutual Support Platform, Utrecht; Shay Raviv, Utrecht; Mitchy Mallorca Saturay, Utrecht.
- Vijf internationale professionals/kunstenaars: Stefano Harney, Brasilia; Adrian Heathfield, Londen; Massimiliano Mollona, Londen; Louis Moreno, Londen; Irit Rogoff, Londen; Nora Sternfeld, Wenen/Hamburg.

Educatie, leren en talentontwikkeling

De algehele praktijk van BAK staat in het teken van collectief en publiek leren, talentontwikkeling, educatie en participatie.

Voortgezet Onderwijs

Begin 2020 is volop ingezet op het educatieprogramma voor scholieren in het voortgezet onderwijs. Dit heeft geresulteerd in grote hoeveelheid afspraken voor activiteiten door en bij BAK. Door de Covid-crisis moesten echter vrijwel alle programma's worden geannuleerd.

Hoger Onderwijs

Van oudsher weten veel studenten in het hoger onderwijs (met name HBO en WO) van Nederlandse en buitenlandse instellingen BAK te vinden. Veelal in het kader van hun opleiding, maar ook op individuele basis. Helaas waren (groeps)bezoeken het grootste deel van het jaar onmogelijk. Voor een deel is dit opgevangen door online bijeenkomsten.

Met het MA programme Fine Arts van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht heeft BAK een hechte relatie. Naast de samenwerking in het postacademische programma geeft algemeen en artistiek directeur Maria Hlavajova les aan de studenten. Regelmatig vindt er interactie plaats tussen studenten en BAK, onder andere door middel van bijeenkomsten parallel aan het programma van BAK, zodat studenten volledig kunnen profiteren van en bijdragen aan het onderzoek waarop het werk van BAK gebaseerd is; directe uitwisseling met kunstenaars, studenten en activisten en het opdoen van ervaring in de dagelijkse praktijk van een kunstorganisatie. Deze bijeenkomsten hebben waar mogelijk online plaats gevonden.

De jaarlijkse *BAK Summer School* in samenwerking met de Universiteit Utrecht en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, heeft geen doorgang kunnen vinden in 2020 in verband met het internationale karakter en de geldende Covid-maatregelen.

De *BAK Winter School in Bratislava* (Slowakije) is helaas ook afgelast in fysieke vorm. In plaats daarvan zijn er een aantal podcasts ontwikkeld met verschillende kunstenaars en sprekers uit het culturele veld. Deze komen in de loop van 2021 beschikbaar.

Public Studies for Art & Politics

In 2018 heeft BAK de Public Studies for Art & Politics geïnitieerd om haar kennis en praktijk toegankelijk te maken voor een bredere groep mensen die niet verbonden zijn aan een opleiding. In zes bijeenkomsten krijgen de deelnemers inzicht in de grotere ontwikkelingen in het veld van de hedendaagse kunst, evenals in de veranderende opvatting van artistieke productie en de rol van publieke en kunstinstellingen. Tegelijkertijd nemen deelnemers kennis van de kernbegrippen en de meest urgente vragen binnen de kunst en politiek, gebaseerd op de praktijk van BAK.

In 2020 hebben deze cursussen volledig online plaats gevonden. Dat was in eerste instantie een noodgedwongen keuze door het niet kunnen faciliteren van groepen bij BAK. Het bleek echter in een grote behoefte te voorzien. Op deze manier konden geïnteresseerden wereldwijd eenvoudig deelnemen. Alle zes de edities waren in zeer korte tijd uitverkocht. Voor elke cursus waren zo'n 25 plaatsen beschikbaar waarvan telkens zo'n drie solidariteitsplekken voor diegenen voor wie de kosten te hoog waren.

Vier cursussen werden verzorgd door algemeen/artistiek directeur Maria Hlavajova. Van een van deze cursussen gingen de opbrengsten volledig naar het kunstenaarsinitiatief Fund the Arts in Beirut in het door de explosie in augustus zwaar getroffen Beiroet.

Een cursus (*How to Assemble Now*) werd gegeven door Maria Hlavajova en curator Rachael Rakes in samenwerking met verschillende kunstenaars: Jota Mombaça, Carmen Papalia, Isshaq Al-Barbary en Joy Mariama Smith.

Een cursus werd gegeven door kunstenaar Tony Cokes in het kader van het programma *To Live as Equals*.

Publiek en participatie

BAK is een basis waar individuen en communities, van heel verschillende afkomst en aard, elkaar ontmoeten en zich verbinden. Deze groepen komen samen omdat ze dezelfde zorgen delen over sociale en ecologische rechtvaardigheid, migratie, de terugkeer van totalitaire regimes en fascisme of technologie die zowel ontzorgt als onderdrukt. Waar mensen samenkomen met en door kunst, worden dwarsverbanden zichtbaar, tastbaar en bruikbaar, dwars door de verschillende groepen heen. Wetenschappers ontmoeten vluchtelingen, kunstenaars werken met schoonmakers en studenten komen samen met de Filipijnse community in ballingschap. BAK nodigt hierbij veelal groepen uit die niet automatisch in een kunstinstelling zijn te vinden, maar waarmee BAK gezamenlijk een actieve bijdrage kan leveren aan een betere maatschappij, met en door kunst.

In de afgelopen twee decennia heeft BAK op structurele basis een grote verscheidenheid aan communities aan zich verbonden. Binnen projecten wordt intensief en gelijkwaardig samengewerkt en programma's gecocreëerd. In 2019 is BAK gestart met het verduurzamen van relaties met communities en individuen die projectoverstijgend zijn. Dit is een intensief proces waarbij persoonlijk contact een essentiële factor is.

BAK hanteert een solidariteitsprincipe waardoor iedereen, ongeacht de financiële middelen, de mogelijkheid krijgt om deel te nemen aan het programma van BAK. Omgekeerd wordt iedereen in de gelegenheid gesteld om bijvoorbeeld toegangskaarten ter beschikking te stellen aan deze groep.

In 2020 heeft BAK door de Coronapandemie slechts een beperkt deel van haar vaste publiek en deelnemers kunnen ontvangen, zowel fysiek als digitaal. Vooral het professionele publiek, academici, kunstenaars, studenten zijn – hoewel vaak niet ideaal – redelijk goed te betrekken via online vormen van programma. In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij de public studies, is het zelfs een voordeel gebleken. Hierin hebben veel meer mensen internationaal geparticipeerd dan voorheen bij de fysieke cursussen het geval kon zijn. Ook het aantrekken van internationale sprekers is vaak eenvoudiger.

Dit geldt echter niet voor andere (lokale) communities met wie BAK samenwerkt. Er is wel geëxperimenteerd hiermee, maar het is heel lastig om zinvolle (online) vormen voor deze samenkomsten te vinden. Soms is men minder gewend om op deze manier samen te zijn, is technisch minder onderlegd of heeft deze middelen niet. Vaker nog willen mensen – zeer begrijpelijk – vooral veel liever fysiek bij elkaar komen. Er is met verschillende communities wel persoonlijk contact gehouden, maar deze relaties staan zeker op een lager pitje dan normaal gesproken het geval zou zijn geweest. Dit zal deels weer opnieuw moeten worden opgebouwd.

Voor de public studies is een vergoeding gevraagd aan de deelnemers. Voor de andere online activiteiten is dit (tot nu toe) niet gedaan.

Samen met onderzoeker Anna Elffers is BAK eind 2020 gestart met het opzetten van gestructureerder publieksonderzoek. Dat zal in 2021 verder worden geïmplementeerd.

Positionering

BAKs onderscheidende positie

In het veld van presentatie-instellingen en postacademische instellingen neemt BAK een unieke, onderscheidende positie in met betrekking tot inhoud, organisatie, praktijk en de kwalitatieve betrokkenheid met het publiek. Dit manifesteert zich op verschillende gebieden:

- onderzoek naar urgente maatschappelijke thema's;
- transdisciplinaire aanpak die kunst, wetenschap en maatschappelijke actie samenbrengt;
- langlopende, meerjarige onderzoeks- en productietrajecten;
- internationale aanpak;
- collectief denken, leren en werken;
- een innovatief institutioneel model dat een presentatie-instelling combineert met een postacademische instelling;
- de intensieve relatie met het publiek, *civic praxis*;
- wederkerigheid als principe van samenwerken;
- 'practice what you preach': de inhoud wordt vertaald in het institutionele model.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerking is het drijvende principe en de gangbare manier van opereren binnen alle activiteiten van BAK. Dit geldt voor het delen en samenvoegen van kennisbronnen, expertise en publiek, maar ook voor tijd, ruimte en financiën. Op institutioneel niveau speelt BAK een actieve rol in het verbinden met andere lokale, nationale en internationale instellingen, om gemeenschappelijk beleid en solidariteit te ontwikkelen. Deze netwerkactiviteiten betreffen hoofdzakelijk (maar zijn niet beperkt tot) de volgende samenwerkingsverbanden:

Lokaal

In Utrecht heeft BAK de rol van een dynamische speler die verschillende sectoren en type instellingen verbindt.

Op het gebied van onderwijs heeft BAK een langlopende structurele samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). BAK werkt samen aan praktijkgericht discipline-overstijgend onderzoek en educatie. Met de Universiteit Utrecht is het lastiger om een overstijgende samenwerking aan te gaan. Deze relaties zijn veelal verbonden aan individuele docenten of vakgroepen.

BAK heeft in Utrecht een langdurige relatie met het hedendaagse beeldende kunstmuseum: Centraal Museum. Er wordt samengewerkt wat betreft zichtbaarheid, projecten en de relatie tot de stad Utrecht. Op institutioneel niveau initieerde BAK in 2019 samen met het Centraal Museum het Hedendaagse Kunstoeverleg (HeKO) waarin alle instellingen en organisaties op het gebied van beeldende kunst in Utrecht zijn vertegenwoordigd, inclusief de presentatie-instellingen die eerder al verbonden waren in BK-NU. Doelstelling is om de positie van beeldende kunst in Utrecht en hopelijk straks ook de bredere regio, te versterken, kennis te delen en het netwerk te verstevigen. In 2020 is het HeKO vier keer bij elkaar gekomen en nam de zakelijk directeur van BAK namens het HeKO deel aan bijvoorbeeld het koepeloverleg met alle voorzitters en de sectoroverstijgende overleggen m.b.t. de coronacrisis. BAK heeft een actieve rol in de vertegenwoordiging van het veld van hedendaagse beeldende kunst in de sector-overstijgende platformen in Utrecht, in het aansturen van het debat over de culturele infrastructuur en de rol van culturele instellingen in de groeiende stad.

BAK's samenwerkingspartners zijn, inherent aan de praktijk van BAK, niet beperkt tot culturele partners. In de afgelopen jaren is er een uniek netwerk ontstaan met maatschappelijke partners. In 2020 is er onder meer samengewerkt met De Voorkamer, ACU, Utrecht in Dialoog, Welkom in Utrecht, Colored Collective, StrandedFM.

Nationaal

BAK initieerde De Zaak Nu, de belangenvereniging van presentatie-instellingen en postacademische instellingen in Nederland en speelt daarin nog steeds een actieve rol: na de artistiek directeur is op dit moment de zakelijk directeur actief als bestuurslid. Namens De Zaak Nu was de zakelijk directeur medeverantwoordelijk voor het opstellen en valideren van het coronaprotocol voor de presentatie- en postacademische instellingen en was zij vanaf eind 2020 lid van de landelijke taskforce corona.

BAK werkt samen met verschillende instellingen in het hoger onderwijs in het hele land en er vindt regelmatig uitwisseling plaats met andere Nederlandse culturele instellingen met betrekking tot zowel inhoud als institutioneel beleid. Op initiatief van BAK komen zowel de presentatie-instellingen in de BIS als de postacademische instellingen beide zo'n vier keer per jaar bij elkaar om kennis en ervaringen te delen en waar mogelijk gezamenlijk op te trekken.

Internationaal

Gezien het intrinsiek internationale karakter van BAK, is BAK een zeer gewaardeerde en gewilde partner voor het initiëren, ontwikkelen en coproduceren van internationale projecten. In 2020 werkte BAK internationaal binnen twee Europees gesubsidieerde programma's samen met culturele instellingen, universiteiten en maatschappelijke organisaties.

Realisatie voorgenomen prestaties

Het jaar 2020 is uiteraard onvergelykbaar met andere jaren. Wat betreft de bezoekersaantallen heeft BAK desondanks voldaan aan de prestatieafspraken gemaakt met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De doelstelling van 18.000 bezoekers voor de presentaties is met 51.162 bezoekers ruimschoots behaald. Dit hoge aantal bezoekers is in 2020 voor het grootste deel te danken aan de programmering in de openbare ruimte doordat het pand van BAK voor een groot deel gesloten was. Aan de openbare activiteiten namen ruim 3.300 mensen deel in plaats van de 4.000 die in de doelstelling stond. De oorzaak hiervan is dat er minder programmering heeft plaats kunnen vinden waar minder publiek bij kon zijn. Voor een deel was deze deelname online. BAK realiseerde in 2020 zeven presentaties en 118 kleine en grote activiteiten die voor een deel via livestream werden gerealiseerd.

In 2020 stond een groot aantal bezoeken en activiteiten met scholieren uit het voortgezet onderwijs gepland waardoor voldaan zou zijn aan de prestatie-eisen. Scholen hebben echter vrijwel allemaal hun bezoek noodgedwongen moeten annuleren. Uiteindelijk heeft BAK 149 scholieren kunnen ontvangen voor een activiteitenprogramma.

Het eigen inkomstenpercentage is in 2020 helaas, maar logisch door de Covid-crisis, fors lager dan de afgelopen jaren door het wegvallen van onder andere verhuur, minder inkomsten uit private fondsen, publieksinkomsten en inkomsten uit de Summer/Winter schools. Het eigen inkomstenpercentage komt daardoor uit op 12%. Dit percentage is berekend over de totale (subsidie)inkomsten van BAK als presentatie-instelling en als postacademische instelling. Het eigen inkomstenpercentage berekend over alleen de presentatie-instelling (de postacademische functie heeft geen eigen inkomstennorm) zou neerkomen op 13%.

In 2020 hebben 25 Fellows het postacademische programma volgens planning succesvol afgerond. Daarvan zijn tien Fellows onderdeel van de lichting 2019/2020 en 15 Fellows van de lichting najaar 2020. De eerste tien Fellows zijn wat betreft de aantallen ook opgenomen in het verslag van 2019. De kosten zijn echter verdeeld over de jaren 2019 en 2020. Vandaar dat ze in de prestaties nogmaals zijn vermeld. Uiteindelijk hebben er in de periode 2017-2020 45 Fellows deelgenomen aan het programma. Dat zijn vijf Fellows meer dan volgens de prestatieafspraken was vereist.

Organisatie

Organisatiestructuur

BAK hanteert de Governance Code Cultuur 2019 als leidraad waaraan de bestuurlijke organisatie wordt getoetst en verbeterd. Sinds 2014 functioneert BAK als een stichting met een tweehoofdig(e) bestuur/directie en een Raad van Toezicht. De directie bestaat uit algemeen & artistiek directeur Maria Hlavajova en zakelijk directeur Eva Postema. De Raad van Toezicht is onbezoldigd en ontvangt alleen een niet bovenmatig vacatiegeld.

De Raad van Toezicht kwam in 2020 vijf keer bijeen, in aanwezigheid van de directie. De jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Toezicht vindt begin 2021 plaats.

In januari 2020 is mevr. S.G.S. Mangoendinomo aangetreden die het profiel van financiële expertise binnen de raad hiermee vervult. Dhr. M.S.J. Top en mevr. S. Mangoendinomo vormen samen de auditcommissie.

Governance Code Cultuur

BAK past de principes van de Governance Code Cultuur 2019 toe, die wordt beschouwd als leidraad waaraan de bestuurlijke organisatie wordt getoetst en verbeterd. Dit betreft de verdeling van de taken, verantwoordelijkheden en werkwijze van het bestuur en de Raad van Toezicht binnen de organisatie, alsmede zaken als transparantie en belangenverstrengeling. Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor financieel beleid en risicobeheer.

Code Culturele Diversiteit & Inclusie

In het totaal aan activiteiten, samenwerkingspartners, het publiek en de organisatie voldoet BAK aan de Code Diversiteit & Inclusie. Dit geldt voor leeftijd, gender, etniciteit, sociaal-economische achtergrond en nationaliteit van bezoekers, samenwerkingspartners, organisatie en andere belanghebbenden. BAK beschouwt diversiteit, zowel als onderwerp als in de praktijk, als noodzakelijk en is intrinsiek verweven in het DNA van BAK. Zeker gezien de maatschappelijke focus van BAK en de precare klasse als BAK's primaire doelgroep en belanghebbende.

Daarnaast is BAK ervan overtuigd dat een echte inclusieve organisatie niet alleen de vier P's, maar ook de bedrijfsvoering moet betrekken. BAK doet dat bijvoorbeeld door solidariteitsprincipes te hanteren voor toegang en verhuur.

In 2020 heeft de Universiteit Tilburg, die een rapportage maakt over de stand van zaken m.b.t. diversiteit en inclusie in de culturele sector, BAK benoemd als voorloper, met name op het gebied van publiek en programma.

Ook in 2020 ontving BAK een eervolle vermelding bij de uitreiking van de &Award.

Goed werkgeverschap en Fair Practice

Bij BAK staat het adagium 'practice what you preach' hoog in het vaandel. Een eerlijke beloning van iedereen die werkzaamheden voor BAK verricht, raakt aan de kern van de organisatie. Dit omvat BAK's naleving van de Richtlijn Kunstenaarshonoraria (2017) ontwikkeld door BKNL, en ook een eerlijke vergoeding voor alle andere uitvoerenden. Omdat de Richtlijn Kunstenaarshonoraria nu volledig is gericht op bijdragen aan tentoonstellingen, heeft BAK aan BKNL een voorstel gedaan om deze richtlijn uit te breiden naar bijdragen van kunstenaars door bijvoorbeeld lezingen, performances of panelgesprekken. Op dit moment wordt gewerkt aan de evaluatie en mogelijke herijking van de richtlijn.

De postacademische fellows ontvangen een maandelijks stipendium à €1.500,-. Dat is aan de bovenkant van wat in de sector gebruikelijk is.

Voor medewerkers in dienst volgt BAK de Richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst uit 2019. Naast de beloning van personeel zijn ook randvoorwaarden als reis- en onkostenvergoeding, pensioenregeling, opleiding en training (zowel collectief als individueel) geregeld. Afspraken worden vastgelegd in een contract. Jaarlijks worden evaluatiegesprekken gevoerd.

Freelancers die een vastomlijnd product afleveren, krijgen betaald op basis van een offerte. Freelancers met een minder vastomlijnde opdracht in het kader van een productie of onderzoek worden op uurbasis beloond. Dit wordt vastgelegd in een overeenkomst van opdracht. Freelancers worden beloond overeenkomstig de Richtlijn functie- en loongebouw.

Stagiairs ontvangen een stagevergoeding en vrijwilligers krijgen een vergoeding volgens de regels van de belastingdienst. Bovendien hebben zij gratis toegang tot het programma van BAK.

Zowel de Raad voor Cultuur als de cultuurnotacommissie van de gemeente Utrecht noemt BAK in de respectievelijke adviezen als voorbeeldstellend op het gebied van Fair Practice.

Omdat BAK uiteraard de Fair Practice Code zo goed mogelijk wil naleven, levert dit ook de nodige uitdagingen op. Enerzijds wil BAK uiteraard contracten aangaan met werknemers, aan de andere kant zijn verplichtingen langer dan twee of drie jaar vaak lastig (in verband met de overgang naar een vast contract) omdat de subsidies voor presentatie-instellingen in de afgelopen cultuurperiode's nogal fluctueren en onbekend is of er in een volgende periode dezelfde middelen beschikbaar zijn.

Covid-19

Ook tijdens de pandemie die op het moment van schrijven nog steeds het culturele leven grotendeels platlegt, heeft BAK alle freelancers en vrijwilligers betaald waar reeds afspraken mee waren gemaakt, ongeacht of het werk kon worden geleverd. Dat betekent dat freelancers met langer lopende opdrachten volgens hun overeenkomst zijn betaald en freelancers met een

eenmalige opdracht (bijvoorbeeld technici, fotografen, koks) volgens afspraak zijn uitbetaald. Vrijwilligers hebben voor de diensten ook de afgesproken vrijwilligersvergoeding ontvangen.

BAK verkeert in de gelukkige omstandigheid dat er niemand ontslagen hoefde te worden door deze crisis. Wel trekt de crisis mentaal een zware wissel op medewerkers: het is een aanslag op ieders flexibiliteit en uithoudingsvermogen. Vanuit de directie is er extra aandacht besteed aan (individuele) gesprekken met medewerkers, online borrels en ‘teamuitjes’ en af en toe de mogelijkheid bieden van toch op kantoor werken. Echter valt het voor de veelal jonge medewerkers wiens familie niet altijd in Nederland woont, vaak zwaar. Het afgelopen jaar was vaak hard werken aan de hand van protocollen voor activiteiten die lang niet altijd door konden gaan. Het (alleen) thuis moeten werken maakt het voor veel mensen niet makkelijker.

Alle medewerkers hebben in 2020 een vergoeding gekregen tot € 300,- om hun thuiswerkplek te kunnen aanpassen en/of verbeteren.

BAK heeft diverse kunstenaars extra opdrachten verleend, variërend van kleinere bijdragen in een paneldiscussie of een artikel, tot grotere werken. Hierbij valt op dat veel kunstenaars mentaal en/of financieel in zwaar weer verkeren en wel nieuw werk willen maken, maar daartoe niet in staat zijn. Een grote zorg voor de sector.

Een veilige werkomgeving

In oktober werd de beeldende kunstsector opgeschrikt door het artikel van Lucette ter Borg en Carola Houtekamer in *NRC Handelsblad*. Alhoewel BAK reeds bezig was met het beter inrichten van een gedragscode en protocol, kwam dit proces hiermee in een stroomversnelling. Aan de hand van de reeds bestaande gedragscode – die onder andere is aangebracht bij de ingang van BAK – is de code verder uitgewerkt en is er een handelingsprotocol aan toegevoegd. Deze zijn samengesteld in samenwerking met teamleden van BAK en gedeeld en besproken binnen het team. BAK heeft zich daarbij ook laten informeren door experts. De code is tevens openbaar toegankelijk via de website van BAK. Tenminste eenmaal per jaar, en vaker wanneer daar aanleiding toe is, worden de code en protocol geëvalueerd met team en RvT. In alle contracten met onder andere medewerkers, kunstenaars, huurders en leveranciers zal worden verwerkt dat met ondertekening deze code wordt onderschreven.

In de Raad van Toezicht zijn twee vertrouwenspersonen aangewezen: Saskia Mangoendinomo en Martyn Top waar medewerkers, freelancers en vrijwilligers terecht kunnen wanneer zij ongewenst gedrag ervaren. Daarnaast is BAK aangesloten bij het platform *mores.online* waar iedereen die bij, of met, BAK werkt terecht kan bij onafhankelijke vertrouwenspersonen.

Door De Zaak Nu wordt in samenwerking met een expert een training ontwikkeld voor een ‘Aandachtsfunctionaris’ voor presentatie-instellingen. Deze persoon wordt getraind in het signaleren van ongewenst gedrag en is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het actueel houden en implementatie van de code. Als deze training in de loop van 2021 beschikbaar komt, zal BAK hier uiteraard aan deelnemen.

Risicomanagement

BAK heeft een risicomatrix opgesteld waarin de belangrijkste risico's, beheersmaatregelen en verantwoordelijkheden zijn vastgesteld. Deze wordt elk jaar bijgewerkt en besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht. De accountant voert jaarlijks tweemaal een controle uit: in het najaar een interimcontrole die met name ingaat op processen en procedures en in het

voorjaar op de financiën. BAK heeft regelmatig mondeling en schriftelijk overleg met de belangrijkste subsidiegevers: het ministerie van OCW en de Gemeente Utrecht.

Hedendaagse beeldende kunst heeft in het algemeen een precare positie in het culturele veld. Een belangrijk risico voor BAK is daarmee de afhankelijkheid van het subsidiestelsel en het politieke klimaat. De praktijk in de afgelopen decennia heeft geleerd dat de subsidies voor presentatie-instellingen kunnen fluctueren. In hoogte, in aantal en ook in de manier van subsidiëren (via fonds of basisinfrastructuur bijvoorbeeld). Bovendien blijkt ook uit het advies van de Raad voor Cultuur dat er meer positief beoordeelde presentatie-instellingen zijn dan plekken in de basisinfrastructuur. Het blijft daarom een risico om plannen te formuleren en verplichtingen aan te gaan voor periodes die over de subsidietermijn heen gaat. Op dit moment lopen verplichtingen daarom waar mogelijk gelijk met subsidieperiodes. Dat betekent echter ook iets voor de zekerheid die je als werkgever kunt bieden aan je medewerkers (Fair Practice Code).

Binnen de totaalbegroting en binnen projectbegrotingen wordt altijd ruimte gehouden om bij te kunnen sturen bij tegenvallende resultaten.

De afhankelijkheid van subsidies is niet eenvoudig te veranderen voor het deel van de sector dat zich niet begeeft in de wereld van de kunstmarkt en waar BAK een leidende positie inneemt, en bovendien zijn eventuele alternatieven onwenselijk. Wel wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst door in gesprek te blijven met subsidiegevers en de belangen onder de aandacht te brengen, de financieringsmix uit te breiden met andere financieringsbronnen en verplichtingen zoveel mogelijk gelijk te laten lopen met subsidieperiodes. De huidige crisis bewijst echter dat het ondernemerschap in de cultuur dat de afgelopen jaren werd gepromoot, nu veel instellingen en mensen in kwetsbare posities brengt. BAK pleit voor meer zekerheid voor gesubsidieerde instellingen dan die de huidige vierjarige cyclus op dit moment biedt. Dit zou de continuïteit, de programmering en de zekerheid voor de mensen die er werken zeer ten goede komen.

Balans per 31 december 2020

	per 31-12-2020	per 31-12-2019
	€	€
Activa		
Materiële vaste activa	24.780	7.241
Totale vaste activa	24.780	7.241
Vorderingen	70.695	139.820
Liquide middelen	382.505	251.623
Totale vlottende activa	453.200	391.443
Totale activa	477.980	398.684
Passiva		
Algemene reserve	199.783	149.422
Bestemmingsreserves	70.403	35.000
Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2017-2020	-	
Totaal eigen vermogen	270.186	184.422
Voorziening groot onderhoud	11.915	8.622
Totale voorzieningen	11.915	8.622
Langlopende schulden	37.434	28.000
Totale langlopende schulden	37.434	28.000
Crediteuren	18.634	17.486
Overige te betalen en vooruit ontvangen bedragen	139.811	160.154
Vooruit ontvangen subsidies		
Totale kortlopende schulden	158.445	177.640
Totale passiva	477.980	398.684

Staat van Baten en Lasten 2020

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Baten			
Directe opbrengsten	45.192	62.600	236.500
Indirecte opbrengsten	10.354	5.000	24.763
Subsidie OCW Cultuurnota	838.423	837.864	814.864
Subsidie Gemeente Utrecht Cultuurconvenant	521.291	521.291	505.127
Overige subsidies / bijdragen	183.658	99.570	152.384
Totaal baten	1.598.918	1.526.325	1.733.638
Lasten			
Beheerlasten personeel	186.885	196.888	187.871
Beheerlasten materieel	154.952	251.400	172.900
Activiteitenlasten personeel	499.975	500.337	474.158
Activiteitenlasten materieel	670.862	612.700	926.197
Totale lasten	1.512.674	1.561.325	1.761.126
Saldo bedrijfsvoering	86.244	-35.000	-27.488
saldo rentebaten/-lasten	-480	-	-540
Exploitatieresultaat	85.764	-35.000	-28.028
Resultaatbestemming			
Mutatie Bestemmingsfonds OCW	-	-	-16.082
Mutatie Bestemmingsreserves	35.403	-	-47.842
Mutatie algemene reserve	50.361	-	35.896
Exploitatieresultaat	85.764	-	-28.028

WNT-verantwoording 2020

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op BAK, basis voor actuele kunst. Het voor BAK, basis voor actuele kunst toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000,- (algemeen bezoldigingsmaximum)

bedragen x €1	M. Hlavajova	E.S. Postema
Functiegegevens		
	Algemeen/Artistiek directeur	Zakelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	0101-3112	0101-3112
Deeltijdfactor in fte	100%	100%
(Fictieve) dienstbetrekking?	neen	neen
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	90.074	66.074
Beloningen betaalbaar op termijn	4.360	2.761
<i>Subtotaal</i>	94.434	68.835
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	94.434	68.835
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x €1	M. Hlavajova	E.S. Postema
Functiegegevens		
	Algemeen/Artistiek directeur	Zakelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	0101-3112	0101-3112
Deeltijdfactor in fte	100%	97%
(Fictieve) dienstbetrekking?	neen	neen
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.220	62.774
Beloningen betaalbaar op termijn	4.518	2.624
<i>Subtotaal</i>	92.738	65.398
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	187.598
-/- onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	92.738	65.398

Topfunctionarissen met een bezoldiging van €1.700,- of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
N.L. Jouwe	Voorzitter Raad van Toezicht
C.J.M. Zijlmans	lid Raad van Toezicht
F.W.A. Korsten	lid Raad van Toezicht
K.E. Watson	lid Raad van Toezicht
M.S.J. Top	lid Raad van Toezicht
S.G.S. Mangoendinomo	lid Raad van Toezicht

De leden zijn gedurende het jaar 2020 onbezoldigd.